

ಮನವಿಗಳು

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಶೀರಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಶುಕ್ರವಾರದ ದಿವಸ ತಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರ ತಕ್ಕಂಥ ಹಕ್ಕು ಚ್ಯುತಿ ನೋಟೀಸ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದುಕೊಟ್ಟಿರುವ ನೋಟೀಸ್‌.....

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಶೀರಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ಅಲ್ಲ, ಅಲ್ಲ, ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನನಗಾದರೂ ಮಹಾ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಜ್ಞಾನನ ಪಾತ್ರ.....

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಾನು ಕನ್‌ಸಂಟ್ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಬಹುದು. My consent is not there and the leave is also not there. It is at that stage.

Notice of Privilege Motion.

Reg.— Comments made in the local Daily papers.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಶೀರಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ಎದುರುಗಡೆ ಪಿತಾಮಹರಾದ ಭೀಷ್ಮರು, ಗುರುಗಳಾದ ದ್ರೋಣರು ಇದ್ದಾಗಲೂ ಕೂಡ ಯುದ್ಧ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂತು ಆತನಿಗೆ. ಅಂಥ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನನಗಾದರೂ ಆದಿದೆ. ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಪ್ರಾರಂಭದ ಲಾಗಾಯ್ತು. ಇರತಕ್ಕಂಥ ಗೌರವ, ನನ್ನದೇ ಪತ್ರಿಕೆಯೆಂದು ಹೇಳತಕ್ಕಂಥ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಅಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಊರಿನವರೇ ಆದ ಟಿ. ಎಸ್. ರಾಮಚಂದ್ರ ರಾಯರು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ ಪತ್ರಿಕೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಕೂಡಲೇ ಓದುವಂಥ ಪತ್ರಿಕೆ ಇಂಥ ಒಂದು ಅಚಾರುರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಿರತಕ್ಕಂಥದ್ದು ದುಃಖಕರವಾದ ವಿಚಾರ. ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ ಮತ್ತು ಇಂಡಿಯನ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಅನೇಕರಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶ್ವಾಸದವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕೇವಲ ಕರ್ತವ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳತಕ್ಕಂಥ ಸಿದ್ಧಾಂತದಿಂದ ಇವೊತ್ತು ಈ ಕರ್ತವ್ಯ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದಂಥ ಈ ಮಹಾ ಸದನ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ಸದನ ಅಂಥ ನಾನಾದರೂ ತಿಳಿಮುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಸದನಕ್ಕೆ ಯಾವರೀತಿಯ ಅವೆ ಹೇಳನ, ಯಾವರೀತಿಯ ಅವಮಾನಕರ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಬಾರದು ಅಂಥ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ನೀತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಶುಕ್ರವಾರದ ದಿವಸ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದನ್ನು ತಾವೇ ಓದಿ ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ, ತದನಂತರವೂ ಕೂಡ ಶನಿವಾರ ಮತ್ತೆ ಪುನಃ ಒಂದು ಕಲಂ ಬಂದಿದೆ. ಸದನ ಸಮಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ವಿಚಾರ ಮಂಡನೆಗೂ ಕೂಡ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಎನ್ನತಕ್ಕ ಮಾತು. ಪುನಃ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತಾ ಚ್ಯುತಿಯಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ವಿಚಾರ ಒಲನೇ ತಾರೀಖು. ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಏತಕ್ಕೆ ದಾರಿ ತಪ್ಪುತ್ತಿವೆ ಅಂಥ ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ, ತಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಹಾಗೆ ೧೯೭೩ರಲ್ಲಿ ನಾನು ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಖಾಸಗಿ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಯಾರು ಸರ್ವೋಚ್ಚರು ಹರಿಜನರ ಜೊತೆ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಕೆಲಸ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳತಕ್ಕಂಥ ನಿರ್ಣಯ ತಂದವನು ನಾನು, ಆ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯದ ಮೇಲೆ ೫ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ನೀತಿ ಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅಂಥ ಶೀರನಾಳಿ ಮೇಲೆ ಶೀರನಾಳಿ ಮತ್ತು ಚೆಪ್ಪಲಿ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಜಾವಾಣಿಯವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಅಂಥ ಸುಳ್ಳು ಅಪಾದನೆಯನ್ನು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳದೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡದೆ ಅಪೊತ್ತು ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಅಪೊತ್ತು ಏನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಒಂದು ಲೆಟರ್ ಬರೆದು ಸಂಪುಟ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆ. ಕನ್ನಡಪ್ರಭ, ಇಂಡಿಯನ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ನಲ್ಲಿ ಶೀರನಾಳಿ ಕ್ಯಾರೆಕ್ಚರ್ ಅಂಥ ಹೇಳಿ ಹಡ್‌ಲೈನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಫೋಟೋ ಹಾಕಿ ಒಂದು ಲೇಖನ ಬರೆದರು, ಅದಕ್ಕೆ ಯಾರೋ ಅನಾಮಧೇಯ ಸಹಪಾಠಿ ಹೇಳಿದರು ಅಂಥ ಬರೆದರು,

ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇಡೀ ಸ್ಥಿತಿ ನನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಸೇರಿರತಕ್ಕ ಸ್ಥಿತಿ, ತಪ್ಪಾಗಿ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಾಡಿದರೂ. ನಾನು ಆಗಲೂ ಏನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇವೊತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಗೌರವವಾದಂಥ ಈ ಮನೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಕ್ಷಣಿಕ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಾವು ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವುದು ನಮಗೆ ಅಗೌರವ ಅಂಥ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಶುಕ್ರವಾರದ ದಿವಸ, ಸದನ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮನೆಯೇ ಮೇಲಾಗ್ಗೆ, ಏನು ಸ್ವಾಮಿ ಅರ್ಥ ಇದು, ವಿಚಾರವಂತರು, ಪ್ರಜ್ಞಾ ವಂತರೂ ಅಲ್ಲೇ ಇರುವುದು. ನಮಗೆ ಏನೂ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನ ತಕ್ಕ ಮಾತು ಅದರಲ್ಲಿ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ತಾವು ನೋಡಿದರೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸದನಕ್ಕೆ ಇರತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿಯಾದರೂ ಎಷ್ಟು? ನಾವು ಇವೊತ್ತು ಒಂದು ನಿಲುವಳಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡ ತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ. ಅಂಥ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ಮನೆ, ಅಂಥ ಪ್ರಭುತ್ವ ಮನೆ ಇದು. ಈ ಮನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ಷಣಿಕ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ನಮಗೂ ಅವಮಾನ ತಮಗೂ ಅವಮಾನ ಅಂಥ ಹೇಳತಕ್ಕಂಥ ಮಾತು ನನ್ನದು, ಇನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರದಲ್ಲೂ ರಾಜ್ಯದ ವಿಧಾನ ಮಂಡಲದ ಮೇಲ್ಮನೆಯದೇ ಮೇಲಾಗ್ಗೆ, ಸರ್ಕಾರದ ತರುವ ಶಾಸನ, ಸೂತ್ರ, ನಿರ್ಣಯ ವಿಷಯ ನಿರೂಪಣೆ, ವರದಿ ಏನಾದರೂ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಹುಳುಕನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವಲ್ಲಿ, ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷ ಎತ್ತಿದ ಕೈ. ಇದು ನೇರವಾಗಿ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗಳೆದಿರುವುದು, ನಮ್ಮ ಸದನದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹಿಂಯಾಳಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದರಕ್ಕದ್ದು, ಕೊನೆಗೆ ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಸ್ನೇಹ ಸಂಗೀತದಂತೆ ಆಯಿತು ಅಂಥ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಗೋಕಾಕ್ ವರದಿಯ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಚರ್ಚೆಗೆ ಕರೆಸಿ ಒಂದಲ್ಲ, ಎರಡಲ್ಲ, ಮೂರಲ್ಲ, ನಾಲ್ಕಲ್ಲ, ಎಂಟು ದಿವಸಗಳ ಕಾಲ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದು ಅವರ ಹೃದಯವನ್ನು ಗೆದ್ದು ತಂದಿರ ತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ, ಇದು ಸಬ್‌ಸ್ಟ್ಯಾಂಟೀವ್ ಮೋಷನ್ ಅಲ್ಲ. ಒಂದು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇವೊತ್ತು ಇರತಕ್ಕ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಎಡಿಟರ್ ನನಗೆ ಮಿತ್ರರು ಅವರು ಮೊನ್ನೆತಾನೆ ಶೀರನಾಳಿಗೆ ಬಂದು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ, ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಏನು ಎಂದರೆ, ಇವೊತ್ತು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಕೊಟ್ಟರು, ಆ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಾನೂನಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿ ಕೊಂಡರು ಅಂಥ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಸಬ್‌ಸ್ಟ್ಯಾಂಟೀವ್ ಮೋಷನ್ ತಂದು ಪಾಸ್ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಬರೀ ಒಂದು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಿದರು, ಆ ಹೇಳಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಪಾಯಿಂಟ್ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಅಂಥ ಅವರ ಅನಿಸಿಕೆ. ಅವರ ಅನಿಸಿಕೆ ಏನಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಈ ಮನೆಯನ್ನು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಎಷ್ಟಕ್ಕೂ ಸಲ್ಲದು. ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭದಲ್ಲೂ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಆಪಾದನೆ. ಇವೊತ್ತು ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯಗೌರವ ಕೊಡಬೇಕು ಅದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಶಾಸಕಾಂಗಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟುಬೆಲೆ ಇದ್ಯೋ ಅಷ್ಟೇ ಬೆಲೆ ಪತ್ರಿಕೆಗೂ ಬೇಕು, ಜನಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಪತ್ರಿಕೆ. ಅದನ್ನು ಅವರು ಎಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಸಂಪರ್ಕ ಬೇಕು ತಮಗೆ ಇದ್ದಂಥ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಿತ್ತು, ಮಾರನೆಯ ದಿವಸ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ ಇಂಡಿಯನ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡಿ ಬರೆದಿರತಕ್ಕಂಥ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಏನಿದೆ ಅದು ಕೂಡ ಈ ಸದನಕ್ಕೆ ಗೌರವ ತರತಕ್ಕದ್ದು ಅಲ್ಲ ನಾನು ನಿಯಮ ೧೭೯ರ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಸದನದ ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ನೋಟೀಸ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ೧೭೯ರ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವ ಯಾವ ರೀತಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. (i) not more than one question shall be raised at the same sitting. (ii) the question shall be restricted to a matter of recent occurrence,

(iii) the matter requires the intervention of the Assembly. ಇಲ್ಲಿ ಮೂರನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕುದರ ಜೊತೆಗೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಪ್ರೊಸೀಜರ್ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

“I quote from Parliamentary practice : Breach of Privilege and ‘contempt : When any of these rights and immunities, both of the Members, individually, and of the assembly in its collective capacity, which are known by the general

name of privileges, are disregarded or attacked by any individual or authority, the offence is called a breach of privilege and is punishable under the law of Parliament. Each House also claims the right to punish actions, which while not breaches of any specific privilege, are offences against its authority or dignity, such as disobedience to its legitimate commands or libels upon itself, its officers or its Members. Such actions, though often called "breaches of privilege" are more properly distinguished as "contempts."

The privileges of a legislative assembly would be entirely ineffectual to enable it to discharge its functions, if it had no power to punish offenders, to impose disciplinary regulations upon its members, or to enforce obedience to its commands."

ಕ್ರಿಯರ್ ಆಗಿ ತತ್ವದ ಅಡಿಪಾಯದಲ್ಲಿ ನೋಟೀಸ್ ಇದೆ. ನನ್ನ ನೋಟೀಸ್‌ನಲ್ಲೂ ನಾನು ಕ್ರಿಯರ್ ಆಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಸದನದ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗೆ ಚ್ಯುತಿ ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಪತ್ರಿಕಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇರಬೇಕು, ಅದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಎಲ್ಲೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲೆ ಇಲ್ಲದ ಅಪಾದನೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಮಾಡಿದಂಥ ಅಪಾರ್ಥನಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಪದವಿ ಹೋಗಿ ಎಷ್ಟೋ ದಿವಸವಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಥಹ ಹುರುಳಿಲ್ಲದ ಅಪಾದನೆ ಮಾಡಿದರು. ಈ ರೀತಿ ಹುರುಳಿಲ್ಲದ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದನ್ನು ತಾವು ತೆಯದೇ ಹೋದರೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸದನದ ಗೌರವ ಕಾಪಾಡುವುದು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ. ತಾವು ಈ ನೋಟೀಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ನನಗೆ ಯಾರ ಮೇಲೂ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ ಖಡಿತ ಇಲ್ಲ. ರಘುರಾಮಶೆಟ್ಟರ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯವರ ಮೇಲೆ ಇಂಡಿಯನ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ಮಾಲೀಕರ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ದ್ವೇಷ ಇಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಈ ಸದನದ ಗೌರವದ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯ ಬೇಕೆಂಬ ಒಂದೇ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ತಂದಿದ್ದೇನೆಯೇ ಹೊರತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ದ್ವೇಷವಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಭಿಮಾನ ಗೌರವ ನನಗೆ ಹಿಂದೆಯೇ ಇತ್ತು ಇಂದೂ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಇದನ್ನು ಅಡ್ಮಿಟ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಪಂಪಾಪತಿ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ನಾನು ವೈಸುರಿನಲ್ಲಿರುವ ಐಡಿಯಲ್ ಜಾಮಾ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಸೂಚನೆ ಕಳುಹಿಸಿ ನಾಲ್ಕು ದಿವಸ ಆಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಆರ್. ಬೊಮ್ಮಾಯಿ.—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ.....

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಪ್ರಸ್ತಾವ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ, ನಾನು ಕನ್‌ಸೆಂಟ್ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಆರ್. ಬೊಮ್ಮಾಯಿ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ಶೀಘ್ರದೇ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್‌ರವರು ಹಕ್ಕುಚ್ಯುತಿ ನೋಟೀಸ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಾನು ಇನ್ನೂ ಕನ್‌ಸೆಂಟ್ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಆರ್. ಬೊಮ್ಮಾಯಿ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ತಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕೆಲವು ವಿಚಾರ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾದಂಥ ವಿಚಾರ. ತಾವು ಕೂಡ ಇದನ್ನು ಸುದೀರ್ಘ ವಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ನಿರ್ಣಯ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಜನತಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಶಾಸಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ನಾವು ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಟೀಕೆ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಇದೆ. ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳು

ವುದಿಲ್ಲ. ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ತ್ರಿಕಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇದೆ. ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಪಂಚ ಉಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದರೆ ತ್ರಿಕಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷ, ಅಸೂಯೆ, ಮೆಚ್ಚುಗೆ, ತೆಗಳಿಗೆ ಇಂಥಾಂಥಾ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕೊಡದೆ ಸದನದ ಸರ್ವ ಸದಸ್ಯರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಒಂದೇ ಆಳತೆಗೊಲಿಸಿದ ಅಳಿದು ನಂತರ ಪಕ್ಷಾತೀತವಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವರದಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಪ್ರಕಟಮಾಡುವುದೂ ಕೂಡ ಅವಶ್ಯಕವಾದುದು. ಇಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಒಂದೆರಡು ಅಂಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಈ ಮನೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇವರು ಯಾರದ್ದಾದರೂ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ ಈ ಮನೆಯೂ ಕೂಡ ಆ ಮನೆಯಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡ ಸಭೆ ಆದರೆ ಈ ಮನೆಯನ್ನು ಈ ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಅವಹೇಳಿ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ ಭಾವನೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಮೈಯಕ್ತಿಕ ಭಾವನೆಗಳನ್ನೂ ಈ ಸಂದಿಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿ ವರದಿ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದು ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾದ ವಿಚಾರ. ಇವತ್ತು ಪತ್ರಿಕಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉಳಿಯಬೇಕು. ಪತ್ರಿಕಾ ಸಂಪಾದಕೀಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕೆನ್ನಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಪತ್ರಿಕೆಯವರೂ, ನಾವೂ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕವರೂ. ಅದೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರದಿ ಮಾಡುವುದು ಬೇಡ ಹೀಯಾಳಿಕೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾನು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಬಹಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ವಿಚಾರ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಈ ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ವಿಚಾರ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ ಕ್ವಾಸಿರಾ ಮಿಷಿಂಗ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ನಂತರ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಅನಂತರ ನಮ್ಮ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು, ಹಾಗೂ ಈ ಮನೆಯ ಇತರೇ ಸದಸ್ಯರೂ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಒಂದುವಾರ ಕಾಲ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ ಕಿಂತಿಮವಾಗಿ ಒಂದು ಸೂತ್ರವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದೇವೆ. ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ “ಕರ್ನಾಟಕ” ಎಂದು ಹೆಸರು ಇಡುವಾಗಲೂ ಕೂಡ ಇದೇ ರೀತಿ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ ತೀರ್ಮಾನ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಗಂಭೀರವಾದ, ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವವುಳ್ಳ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಮ್ಮತದ ನಿರ್ಣಯ ಬಂದಾಗ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಕರ್ತವ್ಯ. ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ತೀರ್ಮಾನದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಲೋಪದೋಷವಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನಮಗೆ ಹೇಳಬೇಕು. ನಾವು ಆ ತಪ್ಪನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ನಾನು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಬಹಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಮನೆಯ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೋ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಹಾಗೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದೇವೆ, ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಿರುವ ತಪ್ಪಿಗೆ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದೇವೆ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಅನೇಕ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಉತ್ತೇಜನ, ಬೆಂಬಲಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ರಾಜ್ಯದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳಿಗೂ ನಾವು ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದೂ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದು ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾದ ಚರ್ಚೆ. ಈ ಮನೆಯ ಗೌರವ ಉಳಿಯಬೇಕು. ರಾಜ್ಯದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾವು ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಚ್ಯುತಿ ಬರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಟಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ (ನಾಗಮಂಗಲ).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡತಕ್ಕ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಗೆ ನಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸಮಾಡತಕ್ಕ ಸದಸ್ಯರು ನಾವು ಎಂದು ನಾನು ನಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು

ನಿಯಂತ್ರಿತವೇಕೆಂಬ ಒಂದು ವಂಹದಾಸೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಾವು ಕೂಡ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಇಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಎಲ್ಲ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೂಗಳೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮೈ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರೂ ತಮದೇ ಆದಂಥ ತಮಗೆ ಪರಿಚಯ ಇರುವಂಥ ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಕ್ಷುಲ್ಲಕವಾದ ವಿಚಾರಗಳು, ಯಾವುದು ಅಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರಗಳು, ಯಾವುದು ಹೊರಗಡೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧುವಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೋ ಅಂಥ ವಿಚಾರಗಳು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ರಂಗು ರಂಗಾಗಿ, ವಂಹತದ ವಿಚಾರಗಳಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತವೆ. ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆಯೇ, ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪತ್ರಿಕೆಯವರಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಹಕ್ಕಿದೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಪತ್ರಿಕಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಆಕ್ರಂಭ ಮಾಡಿದಾಗ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಕೂತು ಕೆಲಸಮಾಡುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೆಲವು ವರದಿಗಳು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ದುರದೃಷ್ಟಕರವಾದುದು. ನಮ್ಮದೇಶದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯನ್ನು ನಾವು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನೇರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೂ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಈ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ ಕೀರ್ತಿ, ಪತ್ರಿಕೆಯವರಿಗೂ ಕೀರ್ತಿ. ಈ ದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶೀರಾಜ್ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್‌ರವರೂ ಸಭೆಯಮುಂದೆ ತಂರತ ಹಕ್ಕುಚ್ಯುತಿ ನಿರ್ಣಯ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ತಂದಿರತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ. ಓತಿಮವಾಗಿ ಈ ನಿರ್ಣಯ ವನ್ನು ಮಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತೀರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಭಾವನೆ ಯನ್ನು ನಾನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಎಷ್ಟು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷೆಪಡುತ್ತೇವೋ ಪತ್ರಿಕೆಯವರೂ ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಶಾಸನಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯ ಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ವಿಕೃಷ್ಟಗೊಳಿಸಿ, ವಿರೂಪಗೊಳಿಸಿ ಶಾಸನಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯ ಕಲಾಪಗಳಿಗೆ, ಸಭೆಯ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ತರತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರದಿಮಾಡಿದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಶಾಸನಸಭೆಯ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಚ್ಯುತಿ ಉಂಟುಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

೨-೩೦ ಪಿ.ಎಂ.

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಸಿ. ನಾನಯ್ಯ (ಮಡಿಕೇರಿ).—ಸನ್‌ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಈ ಹಕ್ಕುಚ್ಯುತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರಾದಂಥ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್‌ರವರು ತಮಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರತಕ್ಕ ಇನ್‌ವೋಟೀಸ್ ಏನು ಇದೆ ಎಂದು ಬಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ವಿಚಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ವಿಚಾರದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಹತ್ವರವಾದ ಮತ್ತು ಗಂಭೀರವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ ಕೂಡ ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಮಹತ್ವರವಾದ ಮತ್ತು ಗಂಭೀರವಾದ ವಿಷಯ ಅಡಕವಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದರಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಕವಾಗಿ ಘತನಾಡಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ಕೂಡ ಬಹಳಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಮತ್ತು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದಕಾರಣ ಪ್ರಜಾ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ರಾಷ್ಟ್ರ ಬಹುಶಃ ಪತ್ರಿಕಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಲವಾರು ಲೇಖನಗಳ ಮುಖಾಂತರ ನಾವು ಇದಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದು ನಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಗೆ ದಕ್ಕೆ ತರತಕ್ಕಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕಂಥ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವಾಗ ನಾನಂತೂ ಬಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆಪಡುತ್ತೇನೆ. ಈವತ್ತು ಈ ಸಭೆಯ ಗಾಂಭೀರ್ಯತೆ ಘನತೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕಂಥದ್ದು ಶಾಸನರಾದ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿ ದಕ್ಕೆ ತರತಕ್ಕಂಥ ಇಪ್ಪ ದಾಯವನ್ನು ಹಾಕಿದಾಗ ತಾವು ಈ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಸಭೆಯ ಇಂ ಬಾದ್ಯತೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥದ್ದು ತಮ್ಮ ಅಧಿಪತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆಗೆ, ಗೌರವಕ್ಕೆ ದಕ್ಕೆ ತರತಕ್ಕಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತನೆ ಮಾಡಿ ಮತ್ತು ಅನುಚಿತವಾಗಿ ವರ್ತನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಭಾದ್ಯಕ್ಷರು ಸಭೆಯನ್ನು ೧೦ ನಿಮಿಷಗಳಕಾಲ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಸಂದರ್ಭ ತಂದದ್ದು ಸಭೆಯ ಶಾಸಕರಾದ ನಮಗೂ ಗೌರವತರತಕ್ಕಂಥದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆಪಡುತ್ತೇನೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ ಶಾಸನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಗಡೆ ನಡೆದಂಥ ಘಟನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದಂಥ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿರತಕ್ಕಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಂಥ

ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತಾಸಕರಾದಾಗಿದೆ. ಶಾಸಕರಾದ ನಾವೂ ಕೂಡ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹುಶಃ ಲೋಕಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಲರಾಮ್ ಜಾಕರ್‌ರವರು ಇದೇ ರೀತಿಯ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಲೋಕಸಭೆಯ ದಿಸ್ಕರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಾಗ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಓರ ಕೋಟಿ ಜನತೆ ಯಾವರೀತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

SRI SHEERNALY HANDRASHEKAR.—I raise a point of order, Sir, is that the issue now? Have you permitted him?

MR. SPEAKER.—No, See ಅವರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೇಳಲಿ, ಕೇಳೋಣ.

SRI SHEERNALY CHANDRASHEKAR.—Sir, he is narrating yesterday's episode again. This is not an opportunity to take up the yesterday's issue again.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ನಾನಯ್ಯ.—ನಾನು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಭೆಗೆ ಆದ ಅಗೌರವದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಹೊರಬಗ್ಗಿಯೂ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಶ್ರೀಧರ್ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರಿವಿಲಿಜ್ ಮೋಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿ ಎಂದರೆ ನನಗುಂಟಾದರೆ ನನ್ನೆಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಶುರುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಿನ್ನೆಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ರೇಕಾರ್ಡ್‌ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ನಾನಯ್ಯ.—ನಾನು ಅದರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪೀಕರ್‌ರವರು ಇಟ್ಟಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಭೆಯು ಗಮನಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವುದು ಸತ್ಯವೇ. ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಓರ ಕೋಟಿ ಜನರ ಸದನದಲ್ಲಿ ಒಳಗೆ ಸದನದ ಗಂಭೀರತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಹೊರಗೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಜನರೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎರಡೂ ಕೂಡ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೂ ಮೇಲು ಕೀಳು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ತಾವು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದಿಚಾರ, ಗಂಭೀರವಾದ ವಿಚಾರದ ಹಿಂದೆ ಅಡಕವಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ವಿಚಾರ ಏನು ಇದೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯಾವರೀತಿ ಹೋಗಬೇಕು, ಯಾವರೀತಿ ಹೊಂದಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆಯೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬಹುದು, ಟೀಕೆ ಮಾಡಬಹುದು, ನಾವು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕುಚ್ಯುತಿ ತರಲೆಕ್ಕೆ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿದೆ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತಾವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜನತೆ ಏನು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಹೊರಮಾಡಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷ.—ಈ ದಿವಸ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರತಕ್ಕಂಥದ್ದು, ಏನೆಂದರೆ ಅವತ್ತಿನದಿವಸ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಂಥ ಸಭಿಕೆಯನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಿರತಕ್ಕಂಥ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿಮಾಡುವಾಗ ಬಳಸಿರತಕ್ಕಂಥ ಪದಗಳು ಲೈವಿಯ ವಿಚಾರ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ನಾನಯ್ಯ.—ನಾನು ಅದೇ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆ ದಿವಸ ನಡೆದ ನಡವಳಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನೂ ಕೂಡ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರತಕ್ಕಂಥದ್ದನ್ನು ಹಿಡಿದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಹಿಂದೆ ಅಡಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಮಹತ್ವದವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ಕೊಡಬೇಕೆ, ಬೇಡವೆ ಎಂದು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ದಿನದ ಗೌರವವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯತಕ್ಕಂಥದ್ದು ತಮಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಹಕ್ಕು ಎರಡೂ ಸರಿಸಮನವಾದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಮತ್ತು ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಚಾರಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಮಾನ್ಯ ಬೊಮ್ಮಾಯಿಯವರು ಏನು ಸಲಹೆ

ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನು ಸ್ವಾಗತಮಾಡುತ್ತಾ, ಯಾರಹಕ್ಕಿಗೂ ಚ್ಯುತಿಬಾರದಂತೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಜೆ. ಎಚ್. ಪಟೇಲ್ (ಚನ್ನಗಿರಿ). — ಸನ್ಮಾನ, ಸದಸ್ಯರೇ, ಮಾನ್ಯ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ರವರು ತಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಯ ನಿರ್ಣಯ ಮೇಲೆ ನೋಟಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಂಡರೂ, ಅದರ ಉದ್ದೇಶ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಅದಕ್ಕೆ ತಾವು ಏನಾದರೂ ಅನುಮತಿಯನ್ನು... —

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು. — ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. 'ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ' ನಮ್ಮ ರೂಲ್ಸ್ ಆ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ನೋಟೀಸ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಪ್ರಸ್ತಾವ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾವ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಮಾತ್ರವಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಜೆ. ಎಚ್. ಪಟೇಲ್. — ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಇದು ಹಕ್ಕುಚ್ಯುತಿ ನಿರ್ಣಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಮಾಡಿರತಕ್ಕಂಥ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸತ್ಯ ಇದೆ. ಪತ್ರಿಕೆಯವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಲೇಖನ ಇದೆ ಎಂದೂ ತಮಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಬರೆಯುವುದು ನಮಗೆ ತೋಚಿದ್ದನ್ನು ನಾವು ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಪ್ರಜೆಗಳು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎನ್ನುವ ಭಯದಿಂದ ಮತ್ತು ಆ ಒಂದು ಬಾವನೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾದರೆ ಒಂದು ಸಮ್ಮಮದಿಂದ ನಾವು ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ನಾವು ಸಮ್ಮಮ ಮೀರಿ ವರ್ತನೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಅವರ ಲೇಖನವೂ ಕೂಡ ಬಹಳ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಬರದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನೂ ಕೂಡ ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಮೇಲ್-ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ, ಕೆಳಮನೆಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಏನು ಅನಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನೇ ಹೊಗಳಲಿಬಿಡಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸದನದ ಕಲಾಪಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮೇಲಾಗಿ ಇಂಥ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದರೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸದನದ ಸದಸ್ಯರೂ ಸಹ ಅದ್ವಯನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದರೂ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಭಿರುಚಿಯಿಂದ ಕಂಠಿತ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸತಕ್ಕಂಥದ್ದು ಅದು ಸದಸ್ಯರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ಅದೇ ರೀತಿ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತೃಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಪರದಿಗಾರರು ಪ್ರಬುದ್ಧ ಪಂಡಿತರು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸದಸ್ಯರು ಏನು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ, ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ನಾವು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ ಎಂದರೆ ಅದರ ಅರ್ಥ ಏನು. ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದೆ. ಅದು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಕುಂದಾಗಬಾರದು. ಆದರೆ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ರೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಜನರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ ಇರಬೇಕು, ಪ್ರಜಾನಿಷ್ಠರಾಗಿ ಇರಬೇಕು, ವಸ್ತು ನಿಷ್ಠರಾಗಿ ಇರಬೇಕು. ಪ್ರಜಾ ತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಬಂಧ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿರುತ್ತದೋ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಅಷ್ಟೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಾವು ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಅಷ್ಟೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ನಡೆಸಲಿ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಇದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿ. ಕಕ್ಕಿಲಾಯ (ವಿಠಲ). — ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ರವರು ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾವ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದವರಾಗಲೀ ಮಾತನಾಡುವ ತಮ್ಮ ನಿಲುವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವಾಗ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಇರಬೇಕು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಗಂಭೀರತೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಇರತಕ್ಕ ಜಾಕಟ್ಟಿನ ಇತಿಮಿತಿ ಯೊಳಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ನಾವು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವಿರೋಧ ಮಾಡುವುದನ್ನು ವಿರೋಧ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಂದಂತಹ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಬೆಂಬಲ ಸೂಚನೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಯಾವ ರೀತಿ ವರ್ತನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಆ ರೀತಿ ವರ್ತನೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಬರದು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಕಾಳಜಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಸಲ ಸರ್ಕಾರದವರು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರೊಡನೆ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಸಭೆ ನಡೆಸಿ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವುದು ಅರ್ಥವಲ್ಲ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಇರಬಹುದು. ಇವತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಜಟಿಲ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಈ ನಿರ್ಣಯ ಸೂಕ್ತ ಎನ್ನುವದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಇದು ಹಿತ ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ವರ್ತಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು ಅದನ್ನು ಇವರು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಅದು ವಿಷಾದನೀಯ. ಅವರು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರ

ಬಗ್ಗೆ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರ ಜತೆ ವ್ಯವಹರಿಸಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಸರ್ಕಾರ ಈ ನಿರ್ಣಯ ತರಬೇಕಾದರೆ ಯಾವ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇತ್ತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅವರು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಜನ ತೆಗೆ ಇರುವ ವಿಷಯ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಬಹುಶಃ; ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಪತ್ರಿಕೆಯವರಿಗೆ ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇದೆ. ಮಾನ್ಯ ಜೆ. ಎಚ್. ಪಟೇಲರು ಹೇಳಿದರು. ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಜನತೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡುತ್ತೇವೆಂದು, ಸರ್ಕಾರದವರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಜನತೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡುತ್ತಾರೆ ಜನರು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪತ್ರಿಕಾಪತ್ರಿ ನಿಧಿಗಳು ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೊರಗೂ ಜನತೆಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದೆ. ಅವರ ಪತ್ರಿಕಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲೂ ನಾವು ಅಡ್ಡಿ ತರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಮಾಡಿದರೆ ಸೂಕ್ತವಾದುದು. ಇವರೇ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವುದು ಅಷ್ಟು ಸೂಕ್ತವಾದುದಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ತಾವು ಮಾತನಾಡಬಹುದು ಅವರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡಬಹುದು ಅದು ಸಮಂಜಸವಲ್ಲ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹೇಳಿದ ಮಾತಾದರೂ ಏಮು ? ಯಾದರೂ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಎತ್ತಬಹುದು. ಅವರ ಚಾಕಟ್ಟಿನ ಇತಿಮಿಗಳು ಇರಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡುವುದು ಸೂಕ್ತವಾದುದು. ಸದನದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕುಚ್ಯುತರಾದವರು ಸೂಕ್ತವಾದುದು ಎಂದು ನಾನಾದರೂ ತಮ್ಮ ಗವನಕ್ಕೆ ತರಲು ಅಪೇಕ್ಷಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ರಾಜಶೇಖರನ್.— ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾನೊಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆಪಡುತ್ತೇನೆ. ಆ ದಿನ ಈ ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸದನಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿರಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರವರ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಿಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ದುರ್ದೈವ ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಪುನಃ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಶಿರಾಳಿಚಂದ್ರಶೇಖರ್.— ದುರ್ದೈವ ಅಲ್ಲ, ನೋಟೀಸ್ ಪೆಂಡಿಂಗ್ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ರಾಜಶೇಖರನ್.— ಏತ್‌ಡಾ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ನಾವು ಎಷ್ಟು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇವೆಯೋ ಅಷ್ಟೇ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ತಿಳಿಸತಕ್ಕ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳವರಿಗೆ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಶಿರಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.— ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಏನೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ನಾನು ತಂದಿದ್ದೇನೆ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ರಾಜಶೇಖರ್.— ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರನ್ನು ಉಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದೀರಿ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ಇದು ಹೊಸ ಅನುಭವ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಶಿರಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.— ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಏನೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆಂದು ನೋಡಿದರೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ರಾಜಶೇಖರ್.— ಇದಕ್ಕೆ ನಾನು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭೂತಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.— ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಚಂದ್ರಶೇಖರವರೇ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುವ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ. Why are you coming in his way ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ರಾಜಶೇಖರ್.— ನಾನೊಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಎಷ್ಟು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇವೆಯೋ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದೇವೆಂದು ಅಷ್ಟೇ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಸಹಿತ ತಮ್ಮ ಕಿತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡದೆ ಹೋದರೆ ಕರ್ತವ್ಯ ಲೋಪವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರಲ್ಲೂ ಅವರು ತಮ ವಾದವನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ನಾನು ರೂಪದಲ್ಲಿ

ಆಗಬಹುದೇ, ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವಾಗ ಅವರ ಸ್ಪೈಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ತಪ್ಪು ಅಂದರೆ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅರಿತು ಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು ದಂದೇವ್ಯವ. ಸದನದ ಹಕ್ಕುಭಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಸದನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಗೌರವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ನಾವೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಈವೊಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಬೇಡ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಿಡೋಣ. ಇವತ್ತಿನದಿವಸ ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದೊಳಗೆ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಮತ್ತು ನೀವು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಪತ್ರಿಕೆಯವರಿಗೆ ಇದೆ. As we stand before the Bar of this House, the Press also stands before the Bar of the people. Let us not forget that one. ಅವರು ಬರೆಯತಕ್ಕಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಾವಿರಾರು ಅಲ್ಲ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಜನಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಜನಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ದೋಷಗಳು ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ದೂರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಬೇಡ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಿಡೋಣ. ದುರ್ದೈವ ಇವತ್ತಿನದಿವಸ ಏನಾಗುತ್ತಿದೆ ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಮೌಲ್ಯಗಳಿವೆ ಯಾವುದೇ ಆಗಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ಕಕ್ಕಿಲಾಯರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಿವಿಲೇಜ್ ಮೋಷನ್ ತರತಕ್ಕಂತಹ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ. ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ನಮಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಮೂಲಭೂತ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅರಿತು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕಂತಹದ್ದು ಅದು ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅದನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡತಕ್ಕಂತಹದ್ದು ಸಾಧುವಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಮೂಲಭೂತವಾದ ಒಂದು ಹಕ್ಕು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೂ ಇದೆ, ಅದನ್ನು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಮೊಟಕು ಮಾಡಬಾರದೆಂದೂ ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದು, ಈ ಸದನದ ಮೂಲಕ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶಿರಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್‌ರವರು ತಂದಿರತಕ್ಕ ಮೋಷನ್ ನನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿದು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

SRI C. M. ARUMUGHAM.—Sir, under the Constitution the privileges of the House as well as the Members should be laid down by the Legislature and the Parliament.

MR. SPEAKER.—It has not been done.

SRI C. M. ARUMUGHAM.—Until the Parliament and Legislature lays down what are the specific privileges that the Members of the Parliament and Legislature enjoy, such things are bound to occur. We must follow the House of Commons in this respect. For the last two days I was in search of relevant books. But, there is nothing in writing. It is only convention and cases are there.

MR. SPEAKER.—That is because the House of Commons and the House of Lords also function as the original court. They have got the punishing power also. That is why they have not codified.

SRI C. M. ARUMUGHAM.—We will have to do it. A time has come. For the last 30 years in Parliament and Legislatures they have not looked into it. It is high time that you will have to give guide-lines and lay down certain norms for the privileges of Members

and privileges of the Legislature. I am one with Sri Chandrashekhar. There is nothing wrong in Sri Chandrashekhar bringing this privilege issue on the floor of the House. There is nothing wrong, because we must know that if the Press goes wrong we must have the authority to take it up. They cannot write about the High Court, that two judges are giving very good judgment and the other two are not giving. How can they write, comparing us with the Upper House? Sri Rajashekhar, you are a senior parliamentarian, you must know that this House is directly responsible to the public, not the Upper House. Kindly know that this is directly responsible and if we have a resolution we can recommend for the abolition of the Upper House. That is also the power of this House. But, they cannot pass a resolution abolishing the Assembly. No, they have absolutely no power. Assembly cannot be compared with the press. If they have got their own way, Assembly has got its own way. Once in 5 years we go before the people. Press will not go before the people. They have got their own duty. We have got our own duty. But, in doing so can they write like this sarcastically that the Speaker is the authority? Yes. The Speaker derives that authority, power from this House. When the Speaker says, it is final. There is no appeal. You can appeal to him only, but to write about this reflects on the Speaker. What they have written, I am saying I am not going in detail about it. Probably they thought, I do not know whether some of them were not honest, or party for the agitation. But, the House, the Members of this Assembly have looked into it. They want a remedy for it. They do not want the agitation to continue. The language issue is a very serious problem and an emotional problem. Therefore the Government also did the best by calling all the Opposition members and we found out solution. But, while doing so, while passing the resolution, if they write, the Members of the Lower House were not alert, they were not enthusiastic, they have not put the question, etc., what will the people think about it? To-morrow they will say that when the language issue come, the Members did not argue. It is to the Assembly Members, particularly the Opposition. The other House is called the Legislative Council. Who said it is the Upper House, please let me know. Is the other House above us? I am making two points. Writing on the incidents and reporting the proceedings, cost a reflection on the House.

MR. SPEAKER.—You do not have Rajya Sabha and Lok Sabha in the Constitution. In the Constitution you have the Council of States and the House of the people.

SRI C. M. ARUMUGHAM.—Simply we are saying Upper House. Who said it? Therefore, by calling them Upper House they do not have any extra-ordinary power, authority and more wisdom. of course not all the papers write like that. Only a few have written. Why have they written this writing? We will have to take up this issue under privilege or in some other form. Mr. Speaker, Sir, we have got certain set of rules laid down in the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Assembly to raise a subject. You all know that it must be under the Rules of Procedure. This privilege, you have to raise under the Rules of Procedure. It is not only in this House, but in Parliament also so many times they have raised the privilege issue against the Press. In several Legislative Assemblies they have raised it. In Parliament, in the House of Commons they have raised such issues. There are rulings for it. Now, what he says is nothing unusual. You will have to look into it. We can also lay down certain rules as to how the proceedings should be published. That power also we have got. One should not forget it, that whatever we say here it is not questioned any where. But something you say outside, is questioned. That freedom of speech is within the four walls of the House, and not outside. But, for the writing there must be certain limits. We have got freedom of speech. But they do not have freedom of writing. There is a limit for all. Therefore, I support Sri S. M. Chandrashekhkar. We will go into all the relevant rules, procedures of House of Commons and other States. There is a paper called Blitz in Bombay. That paper wrote something about Sri Kripalani. A breach of privilege was raised on the floor of the House. The paper's Editor was summoned. This is like a temporary Court. We can call any press and put him in the bar. Let us not forget. Let us not compromise on principles. Here I do not want to compromise on principles. That is the point. Otherwise in the election times they may print free copies and distribute. They can do it. So far as the House is concerned, I want to emphasise that if the rights of the House, if the privilege of Member is concerned, you will have to take it under the Rules of Procedure. There you kindly consider two points as to whether there is a reflection, you refer to Privileges Committee and whether by writing on the speeches sarcastically that Speaker's power is final, yes it is final but there is a way of putting- if this issue you kindly examine and if it is necessary refer to the Privileges Committee or in House itself you can raise and discuss threadbare, supporting or opposing whatever it may be but whether they call the Opposing bench or ruling bench, that is the House only, because some Member speak something against the Government, and if those people are against the Government we must tell like that. They want to put

something in our mouth. They cannot do. They cannot force. We cannot be cowed down by those writings. Sir it is a reflection on the speaker. The speaker means the House. They cannot compare this House with the other House. That is my submission. Therefore you kindly take it up. I would only submit that it is not unusual. It has happened all over. Even in parliament and in all other Assemblies they have raised. There is nothing that prevent the members from raising such issues.

MR. SPEAKER.—No. no. Not at all.

3-00 P. M.

SRI PRABHAKAR R. TELKAR (Chitapur).—Sir, my friend Sri Sheernaly Chandrasekhar has given a notice of Privilege. I want to submit to your goodness only one point. On the day when the Hon'ble Chief Minister made a statement on Gokak Report I was here. The public gallery was full. The press gallery was also full and the place which is reserved for Members of Parliament and Members of Legislative Council was also full. I could see from here on that day the press gallery was full and so many persons were standing of whom some were M.Ps standing near the door. That being so, I cannot understand why some remarks have been made against the Hon'ble Speaker stating that the Speaker has directed to send out the people who were standing in the press gallery.

MR. SPEAKER.—It is reported in the press that Marshal informed them that I have directed him to do so.

SRI PRABHAKAR R. TELKAR.—Sir, what has been reported in the press is far from truth and such remarks appearing in the press are definitely a reflection on this august House. In my opinion the press people have exceeded their jurisdiction in reporting the proceedings of this House. They have no right to pass such remarks against the Hon'ble Speaker. Therefore, I appeal to the press people to be cautious while reporting the proceedings of this House and care should be taken to see that such things do not recur in future. I support the notice of privilege given by my friend Sri Sheernaly Chandrasekhar and request the Hon'ble Speaker to take a decision in the matter.

MR. SPEAKER.—Now we will go to the next item of the agenda.

SRI PRABHAKAR R. TELKAR.—Sir, what about the decision in regard to notice of privilege given by the hon. Member Sri Sheernaly Chandrasekhar.

MR. SPEAKER.—Hon'ble Member Sri Sheernaly Chandrasekhar has given a notice of privilege. He has been raising it. I have not

given consent. It is at that stage. Since it is a very delicate issue. I would like to examine the matter. As you all know sometimes we will be on the border and we may cross the border line. Now, there were some suggestions from the members. The suggestion is why not the press also be consulted and all that. In fact precedents are also there when a notice of privilege is given a reference is made to the document namely a particular paper in which that has appeared. It is the primary duty of the Speaker also to call for some information.

SRI SHEERNALY CHANDRASEKHAR.—That will be a long process Sir.

SRI M. C. NANAIAH.—It is the prerogative of the Speaker.

MR. SPEAKER.—In fact some of the hon. Members made some suggestions. One points is, supposing we come to the conclusion that it amounts to privilege then we will have to think what is the next course to be adopted. We will have to decide whether it should be referred to the Privileges Committee, what are the issues to be considered by the Privileges Committee. All these things are settled issues. But still there are some suggestion that press people be also consulted. There are precedents also when a matter referring to a document some information has been called for from them to know whether they own it, whether they mean it and all that. So, before I give my ruling I will have to take into account the views expressed by the hon. Members and moreover it is a very important and a delicate matter that has come up before us. All these things has got to be looked into before taking a decision in this behalf. There is also a suggestion in one of the leading papers namely in Kannada Prabha and there is also quoting about late Feroz Gandhi Act. The suggestion is why not a lead be given in that respect by this House. Here I should say that we have not codified the privileges. Even the Lok Sabha has not codified and so far no Legislature has done it. Supposing we do it, the views expressed may be subjected to the scrutiny of the Constitution, it may be subjected to the scrutiny of the Supreme Court. All these things are there. It is a very delicate issue and it is not as simple as it looks. In fact I have taken note of the views expressed by the hon. Members and also the view expressed in the leading dailies. I would take all these aspects into consideration before I give my consent.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಗಂಗಾಧರನ್.—ನಿನ್ನೆ ದಿವಸ ಮೈಸೂರಿನ ಐದೆಯಲ್ ಜಾವಾ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಯಲ್ಲಿ ಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸುಮಾರು 2 ಸಾವಿರ ಜನ ನೌಕರರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿ 3 ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಯನ್ನು ಲಾಕ್ ಔಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ನಾನು ತಮಗೆ ಒಂದು ಕಾಲಿಂಗ್ ಆಟೆನ್ಷನ್ ನೋಟೀಸನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನು ಯಾವಾಗ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಿನ್ನೆ ದಿವಸ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಏನು ದಿಮ್ಮಾಂಡ್ ಅನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ 2-2 ಜನ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವು ಇನ್ನೂ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್ ಗಂಗಾಧರನ್.—ಇದು ೩ ಸಾವಿರ ಜನ ಕೆಲಸಗಾರರ ಸಮಸ್ಯೆ, ಇಲ್ಲಿರುವವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊರಗಿ ಹಾಕಿ ಲಾಕ್ ಔಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಪಂಪಾಪತಿ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಇದು ೩ ಸಾವಿರ ಜನರ ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಸಮಸ್ಯೆ, ಬೇಗನೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಈ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿ ತರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ವರದಿ ಯನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ತರಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಂತರ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿ. ಕಕ್ಕಿಲಾಯ.—ಸ್ವಾಮಿ ಇದು ಸಾವಿರಾರು ಜನರ ಕೆಲಸಗಾರರ ಪ್ರಶ್ನೆ, ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಪ್ರಶ್ನೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಉತ್ತರವನ್ನು ತರಿಸುತ್ತೀರಾ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ತರಿಸುತ್ತೇನೆ.

CALLING ATTENTION TO A MATTER OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

SRI G. B. SHANKAR RAO (Minister for Education).—Sir wish to make the following.

The policy of Government in regard to admission to Engineering College was made clear last year itself. In accordance with this policy, Government decided to abolish the system of levy of capitation fee in a phased manner. Government has also taken a decision to reserve 50% of the seats for the students passing from the Institutions coming under the jurisdiction of the University concerned. The order No. ED 168 TGL 80, dated 5-9-1981 embodying the above principles was issued in September 1981.

This order was challenged in the Hon'ble High Court of Karnataka by the Aided and Unaided Engineering Institutions. An order staying the operation of the G. O. has been issued by the Hon'ble High Court. The Advocate General has been requested to move the High Court for vacation of the stay order.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ಎನ್. ರೆಡ್ಡಿ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ನಾನು ಕಳುಹಿಸಿದ ವಿಷಯವೇ ಬೇರೆ, ಆದರೆ ತಾವು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹೇಳಿಕೆಯೇ ಬೇರೆಯಾಗಿದೆ ನನ್ನ ಸೂಚನೆ ಮತ್ತು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರಾದ ಎಸ್.ಆರ್. ಬೊಮ್ಮಾಯಿಯವರೂ ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ಕೊಟ್ಟ ಸೂಚನೆಯನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಪಾಲಿಸಿ ಪ್ಯಾಟರ್ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ತಾವು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ನಾನು ಕಳುಹಿಸಿದ ಸೂಚನೆ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಪೇಪರ್‌ನಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಟ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಪ್ರಕಟಣೆಯಂತೆ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಸಿಸ್ಟಂನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಈ ರೀತಿಯ ಸಿಸಂನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಹೊಸ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಬಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ alphabetical ಮತ್ತು code ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಇದಂ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪದವೀಧರರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿಯ ನಮೂನೆ ಯಾವ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದನ್ನುವುದು ಹಳ್ಳಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ೧೦ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಪೋಸ್ಟಲ್ ಆರ್ಡರ್ ಸಹ ಹೆಚ್ಚುಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಪೋಸ್ಟಲ್ ಆರ್ಡರ್‌ಗಳು ಸಿಕ್ಕುವುದು ಕಷ್ಟ